

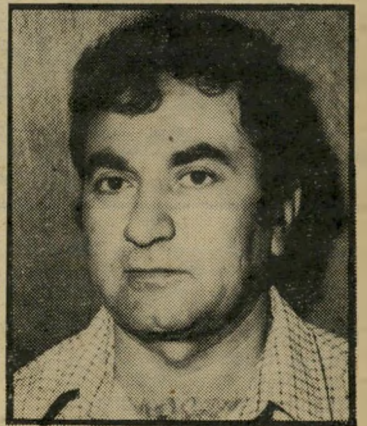
הראויים לפרס

בשבוע שעבר קיבלו המישה מיפעלים, המישה צוותים ויחיד את פרס קפלן. אנחנו מרבים לדבר ולכתוב על הבורסה, על הבנקים, על הרווח ועל הדיבידנדים, על ספקולציות ומניפולציות, על מניות ואיגרות-חוב. לפחות פעם אחת נזכיר גם את אלה שבזכותם אנחנו מדברים על רווחים, על ייצוא, על מאמץ ועל פיריון. הנה כמה מהם:

אילן כהן, מנכ"ל מיפעל, "ורגוס" בנהריה, חתן פרס קפלן. הפיריון במיפעל גדל ב-80% והערך המוסף לעובד הגיע ל-28 אלף דולר — כפול מהמוצוץ בתעשייה. מאיר לייזר, מנכ"ל "חברת אלקטרוניקה לישראל (איסי-אי)", חתן פרס קפלן בזכות פיתוח וייצור מוצרי-תיקשורת מתחכמים בתחום האזרחי והצבאי. צוות השלחין בקבוצת נחל עוז זכה בפרס קפלן בתחום החקלאות, על הצלחתו בנידול-שלחין בעזרת מי-בארות מלוחים ביתר, ויבולים מעל הממוצע לדונם.

מאיר לייזר, מנכ"ל איסי-אי פיתוח ציוד תקשורת מתחכם

אילן כהן, מנכ"ל רגוס ערך מוסף 28,000 דולר

צוות השלחין שזי קבוצת נחל-עוז 600 ק"ג כותנה, 500 ק"ג חיטה, 1300 ק"ג סלק, סוכר לדונם

בנקים

השרות ללקוח

בשבוע שעבר כתבתי על עיסקה עתי-דיה, "עיסקת פרוורד", שביצע בנק "מזרחי" עבור לקוח שלו. בהתאם ל-מודעה שפירסם הבנק, סייעה עצת ה-

בנק ללקוח להרוויח הרבה כסף. למר-בית הצער, מה שהיה כתוב במודעה, הוכיח את ההיפך. גיליון "העולם הזה" הופיע ביום הרביעי בבוקר. ביום השישי, בעיתוני הבוקר, הופיעה המודעה המתוקנת, האומרת שגפלה טעות ושצריך להיות אחרת. אני מצטער שהבנק לא טרח להודות לי על שהעמתי אותו על טעותו.

ביטוח שער ליצוא זה משתלם. שחור על גבי לבן.

החברות רבות סבלו מהפסדים ניכרים כתוצאה מירידות במל"מ במדינות שגישור הטובעט בשל האגף לעסקת חוץ של בנק המזרחי — ביטוח שער ליצוא — גם אם ירדו העי"מ את-ל-הספיד — העסקת שער מבוטלת. אחת טיול לחיות שקט. ביטוח שער ליצוא — שיהיה הכללה במפעלים רבים. מטיים באין לעסקת חוץ. זכתה על-פי-כך. רבכל סטימ בנק המזרחי.

ביטוח שער ליצוא זה משתלם. שחור על גבי לבן.

החברות רבות סבלו מהפסדים ניכרים כתוצאה מירידות במל"מ במדינות שגישור הטובעט בשל האגף לעסקת חוץ של בנק המזרחי — ביטוח שער ליצוא — גם אם ירדו העי"מ את-ל-הספיד — העסקת שער מבוטלת. אחת טיול לחיות שקט. ביטוח שער ליצוא — שיהיה הכללה במפעלים רבים. מטיים באין לעסקת חוץ. זכתה על-פי-כך. רבכל סטימ בנק המזרחי.

בנק המזרחי המאוחד

קואליציה

מחיר לחזיר

בארץ ישנם כמה עשרות מגדלי חזיר-רים. רובם נמנים על אלה שאסור להם לאכול בשר-חזיר. אבל להתפרנס מהם מותר. עובדה, "חוק-החזיר" המפורסם לא אסר על גידולם, אלא קבע היכן מותר והיכן אסור לגדל. בגלל-התחתון, ליד נצרת וליד כרמיאל, מותר — שם מתרכזות עיקר האוכלוסיה הנוצרית, ש-אוכלת בשר-חזיר. אבל לא רק הם אוכלים בשר-חזיר, גם יהודים בכל רחבי הארץ אוכלים מ"הדבר האחר" ו"ל" (רחמנא ליצלן). כשליש מצריכת הבשר בארץ היא ממקורות הגליל-התחתון, וזה הרבה מאוד. רבים אוכלים ורבים מתפרנסים, מגידול, מעיבוד, משיווק ו-מייצור מזורז-התערוכות. מי שרגיל לאכול מ"הלבן", יתקשה בעתיד, גם בגלל מחיר-רו, אם בכלל יאמיר. גם מחיר הבקר יאמיר, אך התמיכה במחירי העופות תגדל.

אגודת-ישראל, שתהיה ממונה על ענייני "הדבר האחר" בממשלה שתקום, תגרום אולי לחקיקתו של חוק חדש, שיאסור שיווק בשר-חזיר, להוציא את האוכלוסיה הנוצרית.

פרקליט שבחן את העניין אומר, שאם הממשלה, על-פי חוק, תגדל את פר-נסתם של המגדלים, היא תהיה חייבת במצויים. מדובר בסכומים גדולים מאוד. אבל אין סיכוי שעניין הכסף ירתיע את הקואליציה. בתקציב הנוסף, שיוגש ה-שנה, יהיה גם סעיף, "פיצויים למגדלי חזירים".

חקלאות

את כל הכסף

החקלאות חולה. זו אינה חדשה. ה-בעיות הן בעיקרן, כמו תמיד, של כסף שאיננו.

מאז יסודה של תנועת-המושבים, לפ-ני כ-60 שנה, היה נוהל אחד ברור, נעמד במבחן — המוסדות הם שמקב-לים והם שנותנים. החקלאי קיבל את "ההקצבה" באמצעות ועד-הכפר, וזה קיבל ממוסדות התנועה, מהאירגונים ה-איזוריים המסונפים לה וכו'. מי נתן לכל האירגונים והמוסדות? המושבניק. לא חשוב מהו המחיר שקיבל עבור תוצרתו; מיסי-הכפר, האירגון, המוסד, הורדו. המנגנון חי. גם המושבניק חי. עכשיו הגיעו זמנים קשים. קשה לחיות במושב. לא בכלום; החובות מעיקים. ובדיקו ברעז זה, בא שר-החקלאות ו-מציע לחקלאים מענקים ותמיכות ל-משקים כושלים, שלא דרך התנועה ו-המוסדות. המוסדות זועמים ובצדק. החקלאים, שלהם הבטיח שר-החקלאות את התמיכות השירות לא מתווכחים, מרוצים. יש להם רק הערה אחת: איפה היה שר-החקלאות כל ארבע השנים ה-אחרונות?

מיסים

עיסקת קואליציה

זהו הכינוי הרווח לעיסקה של דירות תמורת קרקע בעל הקרקע, במקום לתמורה לקבלת הבונה, יקבל תמורת הקרקע כמה דירות בתום הבנייה.

עד לאחרונה היו הקבלנים חייבים לשלם את המע"מ על עלות הבנייה בעת עריכת החוזה עם בעלי-הקרקע. היו קבלנים שלא ידעו את החוק ודרשו מהמוכרים (בעלי-הקרקע) את המע"מ בתום הבנייה. ברור שהמע"מ במיקרה זה, לפי עלות הדירות, היום, בגמר הבנייה, גבוה הרבה יותר מאשר בעת עריכת החוזה.

כששאלו את מר גולדפינגר, הגובה הראשי של המכס ביפו, במה אשם בעל הקרקע, אם הקבלן לא ידע את החוק, הוא היפנה את השואל, לאן? אל החוק כמובו, סעיף 10 וסעיף 27 בחוק מע"מ. אבל בחוק לא כתוב שצריך לדפוק בעלי-הקרקע.

הבורסה

חגיגה מה פיתאום?

הלילה היתה ארוכה, כמעט שבועיים, אבל זה קרה. בשבוע שעבר, "העסק" התחיל. שבוע של עליות גדולות יחסית, כל סחורה נקלטה בלהיטות, וזאת אחרי מה שקרה בלבנון. כל הגורמים חברו יחד. כל הגורמים הטכניים בישרו ה-שבוע שוק טוב; היתה חסרה רק דחיפה קטנה לאלה שישבו על הגדר; בקיצור, מצב-הרוח אצל החבר'ה באולם המיס-חר בבורסה השתפר ללא היכר. תרומתו של האוצר לעניין אינה מוטלת בספק — למדד יוני, הנמוך, היה צד שני: הזרמה מסיבית, שחלקה מגיע עכשיו לבורסה. ובאמת, במה כבר אפשר להשקיע היום, מחוץ לבורסה? במט"ח? הסיפור נגמר; בצמודים, אולי? עוד לא, ואם כן, אז מעט. המשקיע הקטן, זה שיש לו 50 או 100 אלף שקל, ואולי גם הבינוני, עם כמה מאות אלפי שקלים, רוצה, "אקשן", וזה ימצא במניות בלבד. זה היה טוב עד היום הראשון, כשהחלו הירידות. מה יהיה בסוף השבוע, ועד מתי?

עד מתי? שבוע, שבועיים ואולי אפילו חודש. קשה להיות איצטגנין בימים אלה. מי יודע מה יתפתח בצפון, אם בכלל. בינתיים מי שרוצה הימור, סליחה, השקעה, ישקיע. כך אמר לי יועץ הש-קעות בכיר לניירות-ערך: "אצלנו, כש-מרוויחים זו השקעה, כשמפסידים זה הימור". עכשיו תור ההשקעות. ההימור-רים יבואו מאליהם.

ים הגליל ואחרים

בשבוע שעבר כתבתי על שלוש חברות, "ים-המלח", "פולגת", ו"שופרסל", ש-מצבן איתן, רווחיהן גדולים ועתידן יציב ובטוח. באה אלי עורכת טור וטענה: "מה פיתאום ים-המלח, המחירים של האשגל בעולם יורדים". הנה התשובות המוחצות: עלות טונה אשגל ל"מיפעל ים-המלח", בנמל בארצות-הברית, הוא 60 דולר, כולל כל העלויות וההוצאות הריאליות. המחיר בשוק העולמי נע היום סביב 100 דולר לטונה. "מיפעל ים-המלח" מוכרים היום 1,200,000 טון אשגל בשנה. הרווח הוא 50 מיליון דולר לשנה. זה רווח רווחי מאוד, הלא כן? ועוד איזה. גם אם יירדו המחירים, המירווח הוא כה גדול, שיהיה לנו עוד במה להתנאות וגם ממה להרוויח.

ביחס ל"פולגת", יש לי גם תשובה מוחצת: המחזור ב-1980 היה 750 מילי-יון שקל, הייצוא 65 מיליון דולר, ו-הרווח הנקי 81 מיליון שקל. הלאה, "שופרסל": רווח נקי של 51 מיליון שקל (חלקו מרווחי מימון). ההכנסות ממכירות גדלו ריאלית בתשעה אחוזים.

חזרה לאסומוח

העירו לי שמניות "סמומוח" יש מכל המינים והסוגים. הפעם נצביע על הסוג המעניין ביותר, כמו למשל, "דרעד", "הראל", ואפילו "ערד". כמה גופים מעוניינים "סמנו" אותם, והריצו את המניות, כדי למשוך קונים תמימים, או לא כל-כך, כדי שייקנו במחיר גבוה, וכתמיד, הצליחו. אבל, וכאן בא הסי-פור, כשרצו לממש את "רווחיהם" ה-נאים, התברר שאין איש מוכן לקנות אותם, ושלושתן הגיעו באקספרס ל"מ".

רשיון לספקולציה

בשנה האחרונה הוציאה הבורסה כמה רשיונות לספקולציה. בכל תשקיפי ה-הנפקות בחיפק של 5-6 מיליון שקל, היה חסר סעיף, שהושמט משום מה: "נוסף על כל האמור כאן, רשאי המנ-פיק, באי-כוחו וכל בעל הבילת מניות גדולה, או מיליונר מצוי, להריץ את המניה ולמוכרה לתמימים". אני, בעוונותי, עברתי על דו"ח ה-איסיפה הכללית של הבורסה, שהתקיימה בשבוע שעבר, ולא ראיתי שהעניין הוזכר על-ידי ד"ר מאיר חת, יו"ר הדי-רש-טוריון.

מי אישר קרן נאמנות סוגרה כמו "סביון", כאשר ברור היה שהיא תשמש למניפולציות, כי אין שום בעיה להריץ את שעריה. ואמנם, שערי הקרן עולים מעבר לכל מדד ופרופורציה, כי מישהו "מטפח" אותה. כן, מנהלי הקרן אינם ידועים כגאונים הדור.